

Πρακτικές οδηγίες για την παρακολούθηση της αγωγής

Δρ. Ψαρέλης Σάββας MD, PhD
Ρευματολόγος
Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας

Περιγραφή Περίπτωσης

- Γυναίκα 62 ετών διαγνωσμένη με οστεοπόρωση προ έτους και σε αγωγή με αλένδρονατη 70mg/week και Calcium +ViD προσέρχεται με νέα DEXA.
- Το αποτέλεσμα της είναι το ίδιο με την προ έτους.

Κλινικά ερωτήματα

- Είναι αποτυχία της θεραπευτικής αγωγής;
- Είναι η DEXA αξιόπιστη μέθοδος για την παρακολούθηση της ανταπόκρισης στην αγωγή;
- Υπάρχουν άλλες απεικονιστικές μέθοδοι;
- Ποιος ο ρόλος των οστικών βιοχημικών δεικτών (BTMs);
- Αποτελούν οι BTMs αξιόπιστη μέθοδο για την παρακολούθηση της ανταπόκρισης στην αγωγή;

Είναι αποτυχία της θεραπευτικής αγωγής;

- Ο σκοπός της αντιοστεοπορωτικής αγωγής είναι η πρόληψη και η ελάττωση του κινδύνου κατάγματος.
- Παρόλο που κάποιες μελέτες δείχνουν ότι η αύξηση της οστικής πυκνότητας (BMD) (υπό αγωγή) σχετίζεται ελάττωση του καταγματικού κινδύνου η σχέση αυτή δεν είναι γραμμική.
- Επιπλέον άλλες μελέτες έδειξαν ελάττωση του καταγματικού κινδύνου (υπό αγωγή) ακόμα και χωρίς αύξηση της BMD.

Είναι αποτυχία της θεραπευτικής αγωγής;

- Καμία θεραπεία δεν προστατεύει πλήρως από τα κατάγματα .
- Στις περισσότερες μελέτες η μείωση σπονδυλικών και μη καταγμάτων κυμαινόταν από 30–70% και 15–25% αντίστοιχα.

Είναι αποτυχία της θεραπευτικής αγωγής;

- Η ελάττωση της BMD (υπό αγωγή) στην πλειοψηφία των ασθενών οφείλεται στην μη συμμόρφωση.
- Σε λιγότερο ποσοστό οφείλεται σε δευτεροπαθή αίτια.

Είναι η DEXA αξιόπιστη μέθοδος για την παρακολούθηση της ανταπόκρισης στην αγωγή;

- Παρόλο που κάποιες εταιρείες (ISCD, NOF) συστήνουν την παρακολούθηση της ανταπόκρισης στην αγωγή με DEXA (στον 1 χρόνο και στα 2 έτη αντίστοιχα) αυτό δεν επιστημονικά αποδεδειγμένο.

Είναι η DEXA αξιόπιστη μέθοδος για την παρακολούθηση της ανταπόκρισης στην αγωγή;

Ακόμα κι αν υποθέσουμε ότι η DEXA γίνεται με τις καλύτερες συνθήκες (ίδιο μηχάνημα, ίδιος τεχνικός, σωστή τοποθέτηση κτλ.) για να είναι στατιστικά σημαντική η αλλαγή στην BMD θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη από την αναμενόμενη διακύμανση μεταξύ των μετρήσεων.

LSC (derived from the standard deviation of the precision error of the measurement) τυπική απόκλιση του σφάλματος ακρίβειας της μέτρησης

Είναι η DEXA αξιόπιστη μέθοδος για την παρακολούθηση της ανταπόκρισης στην αγωγή;

- Πολλές μελέτες δείχνουν ότι οι αλλαγές στην BMD μετρούμενες με την DEXA εξαρτώνται από το φάρμακο.
- Επιπλέον δεν έχει αποδειχτεί ότι η παρακολούθηση της ανταπόκρισης στην αγωγή με την DEXA είναι cost effective.

Υπάρχουν άλλες απεικονιστικές μέθοδοι;

- U/S
- QCT, ρQCT, HRMRI

Δεν έχει αποδειχτεί η χρησιμότητα τους ,
έχουν περισσότερη ακτινοβολία, δεν είναι
ευρέως διαθέσιμα.

Ποιος ο ρόλος των οστικών βιοχημικών δεικτών;

- Οι βιοχημικοί οστικοί δείκτες (BTMs) είναι ουσίες στο αίμα ή στα ούρα που αντανακλούν την δραστηριότητα των οστεοβλαστών και των οστεοκλαστών .
- Ο υψηλός ρυθμός οστικής εναλλαγής σχετίζεται με αύξηση του καταγματικού κινδύνου.
- Οι αλλαγές στους BTMs συμβαίνουν γρήγορα

Table 2

Biochemical markers of bone turnover.

Bone resorption

- C-terminal crosslinking telopeptide of type 1 collagen (CTX-1)
- N-terminal crosslinking telopeptide of type 1 collagen (NTX-1)
- Tartrate-resistant acid phosphatase isoform 5b (TRACP5b)
- Deoxypyridinoline

Bone formation

- Osteocalcin (OC)
- Bone-specific alkaline phosphatase (BSAP)
- N-terminal propeptide of type 1 collagen (P1NP)

Αποτελούν οι BTMs αξιόπιστη μέθοδο για την παρακολούθηση της ανταπόκρισης στην αγωγή;

- Υπάρχει μεγάλη μεταβλητότητα στους BTMs
- Αυτό οφείλεται τόσο σε τροποποιήσιμους όσο και σε μη τροποποιήσιμους παράγοντες.
- Και εδώ η αλλαγή θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη από την LSC.
- Δεν είναι ευρέως διαθέσιμοι- υψηλό ΚΟΣΤΟΣ.

Περιγραφή Περίπτωσης

- Η ασθενής μετά από επίμονες ερωτήσεις παραδέχτηκε ότι δεν λάμβανε τακτικά την αγωγή της (λόγω παρενεργειών)

Συμπεράσματα

- Η χρήση της DEXA για παρακολούθηση της θεραπευτικής αγωγής (παρόλο που γίνεται ευρέως) δεν είναι επιστημονικά αποδεδειγμένη.
- Το ίδιο ισχύει και για τους BTMs.
- Δεν αποδείχτηκε ότι αυξάνεται η συμμόρφωση ούτε με την DEXA ούτε με τους BTMs.
- Η εκπαίδευση και η παρακολούθηση του ασθενή σε τακτά χρονικά διαστήματα πιθανότατα αυξάνει την συμμόρφωση και την ελάττωση των καταγμάτων.